

UMEÅ UNIVERSITET

Utbildningsdepartementet
Gymnasie- och vuxenutbildningsenheten
U2022/02457

Yttrande över betänkandet I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34)

Utbildningsdepartementet har anmodat Umeå universitet att yttra sig över betänkandet I mål – vägar vidare för att fler unga ska nå målen med sin gymnasieutbildning (SOU 2022:34). Föreståndaren för Lärarhögskolan vid Umeå universitet har fastställt yttrandet. I beredningen av yttrandet har samtliga programråd vid Lärarhögskolan inbjudits att lämna synpunkter på betänkandet.

Kort sammanfattning

Umeå universitet ställer sig positiv till huvudförslagen i utredningen. Återkommande benämns studie- och yrkesvägledning som betydelsefull i skolans och vuxenutbildningens arbete för att fler elever ska nå målen med sina studier i gymnasieskolan. I avsnitt 4.1 Orsaker till att elever inte når målen med sina studier i gymnasieskolan nämns även faktorer i grundskolan som bidragande orsak. I likhet med utredningens slutsatser så är Umeå universitets uppfattning att Studie- och yrkesvägledningen i hela skolväsendet behöver stärkas. Inte minst mot bakgrund av att övergångarna från grundskolan till gymnasieskolan och vidare till vuxenutbildningen kan upplevas komplexa för elever. Liknande tankar fanns redan i betänkandet Framtidsval (SOU 2019:4) där det finns en genomgång av aktuella studier inom området.

Kommentarer och ändringsförslag

I avsnitt 6.6.1 föreslås att ett avslutande vägledningssamtal ska erbjudas till de elever som avser avsluta sin gymnasieutbildning i förtid. Detta samtal ska även erbjudas till de elever som riskerar att slutföra sin utbildning med ofullständiga betyg. Det är ett bra förslag, men det kommer in för sent i elevernas utbildning. Umeå universitet anser därför att utredningen tydligare borde lyfta fram betydelse av vägledningssamtal under hela utbildningen, även ett inledande vägledningssamtal när eleverna påbörjar sin gymnasieutbildning. Då med syftet att öka elevernas motivation.

I avsnitt 7.1.3. påvisar utredningen att en förutsättning för att elever ska få tillgång till studie- och yrkesvägledning av god kvalitet är att det finns utbildade studie- och yrkesvägledare. Det råder stor brist på utbildade studie- och yrkesvägledare och det är svårt för skolans huvudmän att rekrytera. Samtidigt konstateras att söktrycket är stort till studie- och yrkesvägledarutbildningen, men att antalet platser till programmen är begränsat. Även i avsnitt 9.7 bedömer Utredningen att ett genomförande av förslagen bör underlättas genom att antalet utbildningsplatser på landets studie- och yrkesvägledarutbildningar utökas. Umeå universitet bekräftar att det finns ett högt söktryck och skulle därför välkomna en reglering om mål för antalet examina vid de lärosäten som bedriver studie- och yrkesvägledarutbildning.

Utredningen understryker vikten av vägledning på individ-, grupp-, och på skolenhetsnivå. Genomgående beskrivs i förslaget vikten av vägledning och ett allt bredare uppdrag och ansvar för studie- och yrkesvägledaren (inte minst när det gäller samarbete mellan olika personalgrupper och det systematiska kvalitetsarbetet som utredningen föreslår). Umeå universitet anser i enlighet med förslaget att samarbete mellan studie- och yrkesvägledare och lärare inom skolan och vuxenutbildningen är en förutsättning för elevers framgång i skolan och yrkeslivet. Med detta som bakgrund behöver samarbetet mellan lärarutbildningen (grund- och gymnasielärare) och studie- och yrkesvägledarutbildningen stärkas. Samarbetet mellan dessa olika yrkeskategorier är något som med fördel kan betonas tydligare i förslaget, exempelvis genom uppdrag till UKÅ eller UHR. Dessutom

UMEÅ UNIVERSITET

skapar förslaget anpassningar i Studie- och yrkesvägledarprogrammet och ett behov till fortbildning av befintliga yrkesverksamma, vilket vi anser som positivt.

Yttrandet har fastställts av Lärarhögskolans föreståndare Lars-Erik Lauritz efter föredragning av utbildningsledare Jesper Lindkvist.

Lars-Erik Lauritz
Föreståndaren för Lärarhögskolan vid Umeå universitet

Expedieras till
Utbildningsdepartementet
Registrator vid Umeå universitet